

Simon Stedema kan heel wat boekjes open doen

Hij is bijna een levende legende. Simon Stedema uit Stadskanaal. Eén en zeventig en nog altijd fietst of bromt hij door zijn woonplaats en de wijde omgeving. Van verre herken je hem meteen aan zijn hoedje met de hangende rand, zijn kring van witte haren rondom de kin, zijn lange grijze lokken en z'n bijna onafscheidelijke ribfluwelen kniebroek. Het is voorjaar. De natuur ontploft en Simon Stedema is dan op zijn plek: de kruidentuin bij het Pagedal. Maar wat heel veel mensen niet van hem weten: hij was veel liever amateur-historicus geweest. "Niet via een hogeschool hoor, maar gewoon met zelfstudie in mijn kranten en boeken." Maar Simon kan nog veel meer. Hij is toneelregisseur, medeoprichter van de partij D66 in Stadskanaal, oud-militair, onderzoeker, fotograaf

Grunnegers... leer me ze kennen

door Roel Toering

Stedema scharrelt tussen de planten en lijkt zo net een grote tuinkabouter. "Als de mensen dat van me denken, is me dat best hoor." De hoge heg omsluit een groot aantal perkjes en Stedema probeert weer een beetje orde in de chaos te krijgen. Niet dat hij tegen onkruid is, helemaal niet, maar een enkele plant, zoals kweekgras of zuring, kan de tuin overwoekeren en dan gaat er veel moois verloren. "Ik zie het als mijn plicht om dit te doen," zegt Stedema bescheiden. "Ik weet lang niet alles van de planten af en zeker niet hoe je een tuin moet onderhouden. Zo'n kruidentuin scoort evenwel, dus moet je die onderhouden. Maar dat het nooit mijn hobby is geweest, bewijst het feit dat ik mijn vader op de boerderij niet opvolgde. Hij probeerde me het nut en de vreugde ervan bij te brengen, maar ik had meer interesse voor onkruid." Midden in de tuin staat een eenzame biels,

rechttop boven een putje. Er hoort een gietijzeren waterpomp met zwengel aan vast te zitten, maar die is vorig jaar twee keer gestolen.

Simon heeft zijn eigenaardigheden. Iedereen die hem kent, weet dat hij miljoenen kranten heeft. Vanaf negentienvijftig bewaart hij alle dagbladen die hij kocht. De laatste jaren heeft hij maar liefst zeven abonnementen op verschillende kranten, vier weekbladen en een groot aantal maandbladen. Tien(!) garageboxen huurt de leesgek en ze staan helemaal afgeladen vol met kranten. "Vergeet niet mijn boeken," voegt Stedema eraan toe. "Ik heb er meer dan tienduizend." Die boeken, van romans tot geschiedeniswerken, heeft hij niet allemaal gelezen, maar de kranten wel. Die ploos hij samen met zijn vrouw - ze overleed vorig jaar - helemaal uit. "Ze werd er wel eens raar van," herinnert Simon zich, want dan mopperde

hij weer dat hij een krantartikel niet kon vinden. "Zij vond dat het werk in de kruidentuin, lekker buiten en weg van huis, wel goed voor me was."

En toch, het liefst bleef hij thuis om al die kranten weer door te zoeken en er historische werkstukken van te maken. "Helemaal voor mezelf." Maar of hem de tijd vergund is, dat monnikenwerk te volbrengen? "Men zeurt wel eens dat ik die oude kranten nu maar eens moet weggooiden, want mijn kinderen komen er later in om. Maar dat is mijn probleem toch niet?" Elke dag worstelt hij zeven dagbladen door, tot diep in de nacht.

Het allerliefste was hij na zijn kweekschoolopleiding naar het toenmalig Nederlands Indië gegaan. Volkenkunde leek hem echt wat en hij las alle lectuur die maar over Indië te vinden was. Hij is er geweest, maar anders dan hij zich had voorgesteld. Voor zijn dienstplicht deed hij mee aan de politieke acties. Simon merkte daar niet veel van, hij zat in het algemene hoofdkwartier in Batavia op de afdeling inlichtingen en voorlichting. Elk vrij uurtje zwierf hij, met boekjes in zijn tas, door Batavia en bestudeerde de inwoners, de gebouwen en de cultuur. Hij leerde zelfs Maleis. "Tembakau itu berasal dari mana?" vraagt hij mij. "Vanwaar komt de tabak?" volgt meteen de vertaling, want hij houdt van zijn sigaartje af en toe.

Stedema is vijf jaar geleden met pensioen gegaan. Tot zijn vijftenzestigste was hij onderwijzer op een basisschool in Stadskanaal. Maar hij wilde meer zijn dan onderwijzer. Hij leerde de kinderen dramatische vorming. Toneel voor kinderen; eigenlijk zijn tijd ver vooruit. Hij was voorzitter van

■ Simon Stedema in 'zijn' kruidentuin. Boekje op schoot om het naadje van de kous gewaar te worden. © Hans Banus

de NATU, de Nederlandse Amateur Toneel Unie, afdeling Oost Groningen. Hij volgde zelfs lessen, van onder andere Arend Hauer, de vader van Rutger. Toneelregie doet hij nog steeds.

Politiek was hij eveneens zeer actief. Hij was zesentwintig jaar geleden medeoprichter van D66 in Stadskanaal. "Ik was en ben geen politicus, maar wilde er alles van weten. Ze beslissen toch over je? Ik voelde me verplicht om niet alleen mee te denken maar ook om mee te doen." En dat deed hij. Jarenlang was hij secretaris en plakte overal posters en biljetten. "Ik was een enthousiaste plakker en protesteerde heftig tegen Angola-koffie, Ouspan sinaasappelen, atoomwapens en atoomenergie."

Toch raakt hij vol vuur als je over de natuur praat. Hij herinnert zich het mooie Westwolde met de bloeiende heuvels van de Barlage. "Het was er geel van het valkruid, de slootkanten rood van de zonnedaauw en de dalen paars

van de orchideeën. Duizenden van die zeldzame planten en nu vind je er nog maar weinig meer."

Simon Stedema kan er uren over vertellen. Dat doet hij ook, op allerlei bijeenkomsten en hij neemt zijn vele dia's altijd mee. En dan komt ook weer zijn eigenlijke liefde boven. De cultuur en de geschiedenis van Groningen. Séries dia's heeft hij van alle mogelijk monumenten, streken, kerken en dorpen. Vertellen. Het is zijn grote hobby geworden. Van het 'zitten in een hoekje met een mooi boekje' is hij een man geworden die onder de mensen komt en vertelt van wat hij allemaal weet, gelezen heeft en gezien. Als je zo met hem praat, af en toe glimlachend om zijn verstrooidheid en verwarring, is het geen kabouter meer, maar een man met een groot verstand. Hij heeft veel aan zijn hoofd, maar kan je boeien met zijn verhaal. Maar of hij ooit aan die kranten toekomt, dat valt te betwijfelen. Daar heeft hij het gewoon te druk voor.